

กิจกรรมการจ้างเหมาช่วงโดยได้รับค่าตอบแทนหรือตามสัญญาจ้าง (Outsourcing)

การจ้างเหมาช่วงโดยได้รับค่าตอบแทนหรือตามสัญญาจ้าง มีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ผู้ว่าจ้าง (principal) คือ หน่วยที่ทำสัญญากับหน่วยอื่น (เรียกว่าผู้รับเหมาช่วง) ให้ทำการผลิตสินค้าหรือบริการให้บางส่วนหรือทั้งหมด

2) ผู้รับเหมาช่วง (contractor) คือ หน่วยที่ดำเนินการการผลิตสินค้าหรือบริการตามสัญญาที่ได้กระทำไว้กับผู้ว่าจ้าง (principal) ซึ่งกิจกรรมที่ดำเนินการโดยผู้รับเหมาช่วงจะต้องดำเนินการโดยได้รับค่าตอบแทนหรือตามสัญญาจ้างเป็นหลัก

3) การจ้างเหมาช่วง (Outsourcing หรือ subcontracting) คือ ข้อตกลงตามสัญญาที่ผู้ว่าจ้างต้องการให้ผู้รับเหมาช่วงดำเนินการผลิตสินค้าหรือบริการให้ตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการผลิตในที่นี้รวมถึงกิจกรรมสนับสนุนด้วย

4) ค่าใช้จ่ายชั้นกลาง (Intermediate Cost : IC) เช่น ค่าวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ในการผลิต ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าเชื้อเพลิง ค่าขนส่ง เป็นต้น

การพิจารณาหน่วยงานว่าเป็น “การจ้างเหมาช่วง” หรือ “ลูกจ้าง”

- ถ้าผู้รับเหมาช่วงมีค่าใช้จ่ายชั้นกลางเกิดขึ้น ถือเป็น การจ้างเหมาช่วง นับเป็น 1 หน่วยงาน

- ถ้าผู้รับเหมาช่วงไม่มีค่าใช้จ่ายชั้นกลางเกิดขึ้น ถือเป็น ลูกจ้าง ไม่นับเป็น 1 หน่วยงาน

การจัดประเภทกิจกรรมการจ้างเหมาช่วงโดยได้รับค่าตอบแทนหรือตามสัญญาจ้าง (Outsourcing) มีแนวทางดังนี้

1. การจ้างเหมาช่วงบางส่วนหรือขั้นตอนการผลิต

เมื่อผู้ว่าจ้างทำการจ้างผู้รับเหมาช่วงให้ทำการผลิตบางส่วนหรือขั้นตอนการผลิตทั้งหมด ควรจัดประเภทกิจกรรมดังนี้

- ผู้ว่าจ้างให้จัดประเภทเหมือนกับตนเองเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมทั้งหมด แม้ว่าในความเป็นจริงจะดำเนินการกิจกรรมเพียงบางขั้นตอนก็ตาม

- ผู้รับเหมาช่วงให้จัดประเภทไว้เหมือนกับเป็นผู้ดำเนินการที่เป็นของตนเอง แม้ว่าในความเป็นจริงจะเป็นการผลิตเพื่อผู้ว่าจ้างก็ตาม

2. การจ้างเหมาช่วงทั้งหมดของขั้นตอนการผลิต

กรณีที่ 1 เมื่อผู้ว่าจ้างเป็นเจ้าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตทำการจ้างผู้รับเหมาช่วงให้ผลิตสินค้า ควรจัดประเภทกิจกรรมดังนี้

- ผู้ว่าจ้างเป็นเจ้าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เช่น สิ่งทอ กระจก เพื่อใช้ในการผลิตเครื่องแต่งกาย ไม้หรือโลหะที่ใช้ในการผลิตเฟอร์นิเจอร์) และเป็นผู้รับซื้อผลผลิตคืน ให้จัดประเภทผู้ว่าจ้างไว้ในกิจกรรมการผลิต

- ผู้รับเหมาช่วงให้จัดประเภทไว้ในกิจกรรมการผลิตเหมือนกับเป็นผู้ดำเนินการที่เป็นของตนเอง แม้ว่าในความเป็นจริงจะเป็นการผลิตเพื่อผู้ว่าจ้างก็ตาม

กรณีที่ 2 เมื่อผู้ว่าจ้างไม่ได้เป็นเจ้าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตทำการจ้างผู้รับเหมาช่วงให้ผลิตสินค้าให้ โดยต้องเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบเอง ควรจัดประเภทกิจกรรมดังนี้

- ผู้ว่าจ้างไม่ได้เป็นเจ้าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เป็นเพียงผู้รับซื้อสินค้าที่ได้จากการผลิตเพื่อนำมาขายต่อ ให้จัดประเภทผู้ว่าจ้างในลักษณะนี้ไว้ในหมวดใหญ่ G (การขายส่งและการขายปลีก) เนื่องจากเป็นลักษณะของกิจกรรมการซื้อมาขายไปเท่านั้น โดยจัดประเภทไปตามลักษณะการจำหน่ายและชนิดของสินค้าที่ขาย

- ผู้รับเหมาช่วงให้จัดประเภทไว้ในกิจกรรมการผลิตเหมือนกับเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมที่เป็นของตนเอง แม้ว่าในความเป็นจริงจะเป็นการผลิตเพื่อผู้ว่าจ้างก็ตาม

3. การจ้างเหมาช่วงกิจกรรมการก่อสร้าง

เมื่อผู้ว่าจ้างทำการจ้างผู้รับเหมาช่วงให้ทำการก่อสร้าง ทั้งผู้ว่าจ้างและผู้รับเหมาช่วงให้จัดประเภทไว้ในกิจกรรมการก่อสร้างจำแนกตามชนิดของการก่อสร้าง ไม่ว่าจะดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วน ของขั้นตอน

4. การจ้างเหมาช่วงกิจกรรมสนับสนุนการบริหารจัดการ

เมื่อผู้ว่าจ้างทำการจ้างผู้รับเหมาช่วงให้ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการบริหารจัดการ เช่น งานบัญชี งานบริหารระบบซอฟต์แวร์ในองค์กร ควรจัดประเภทกิจกรรม ดังนี้

- ผู้ว่าจ้างยังคงจัดประเภทตามกิจกรรมหลักของการผลิตสินค้าและบริการของหน่วยงาน

- ผู้รับเหมาช่วงให้จัดประเภทไปตามลักษณะของกิจกรรมสนับสนุนที่ดำเนินงาน

สถานประกอบการแบบ Outsourcing

Outsourcing คือ การโอนหน้าที่ความรับผิดชอบและกิจกรรมบางอย่างในองค์กรที่ไม่ใช่ธุรกรรมหลักหรือความสามารถหลักขององค์กรออกไปให้บริษัทข้างนอกที่มีความชำนาญด้านนั้นจัดการแทนตามขอบเขตความรับผิดชอบและระดับการให้บริการตามสัญญาที่ได้ตกลงกัน

ผู้ให้บริการจะรับผิดชอบในการจัดการ บริหาร ทั้งเรื่องบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ สถานที่และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระบวนการทำงานนั้นๆ เนื่องจากบริษัทอื่นมีต้นทุนในการทำงานนั้นที่ต่ำกว่า สามารถทำงานได้โดยมีคุณภาพที่ดีกว่า และเพื่อให้องค์กรได้มุ่งเน้นเฉพาะความสามารถของตนเอง

ในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์มีความซับซ้อนในการออกแบบเพื่อเพิ่มฟังก์ชันการใช้งานที่สะดวกสบายให้กับลูกค้า จึงทำให้มีกระบวนการผลิตและจำนวนชิ้นส่วนที่ซับซ้อน ตามลำดับ ดังนั้นจึงมีการกระจายความสามารถ (Competency) ในแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและชิ้นส่วนต่าง ๆ เพราะบริษัทเดียวกันนั้นไม่สามารถทำได้ทุกอย่าง จึงเกิดการ Outsourcing ออกไปให้บริษัทอื่น ๆ ทำตามความชำนาญของแต่ละบริษัท แต่การ Outsourcing มากเกินไปและควบคุมไม่ได้ก็ย่อมมีผลเสียอย่างแน่นอน ดังนั้น การที่จะ Outsourcing มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ Product Design และความชำนาญ (Competency) ของบริษัท

ตัวอย่างของบริษัทที่ประสบความสำเร็จมากกับการ Outsource เช่น

- **บริษัทไนกี้** ซึ่งเป็นสินค้าเกี่ยวกับกีฬา ปัจจุบันไนกี้ไฟกัสดัวเองไปที่เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้าง แปรนตร์ การทำการตลาด ประชาสัมพันธ์ และหาพรีเซนเตอร์ แต่จะไม่ผลิตเอง โดยจะทำการ Outsource การผลิตให้แก่โรงงานทั่วโลก โดยมีสัญญาที่ควบคุมไว้อย่างรัดกุมมาก ทั้งเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา คุณภาพ แม้แต่เรื่องของธรรมาภิบาล เช่น การใช้แรงงานเด็ก ไนกี้ก็ควบคุมเองทั้งหมด รายได้ของบริษัทจึงได้มาจากการขายผลิตภัณฑ์

ดังนั้น จึงจัดประเภทบริษัทไนกี้ไว้ในหมู่ย่อย 5131 การขายส่งสินค้าสิ่งทอ เสื้อผ้า และ รองเท้า

- **บริษัทโซนี่** เดิมเคยเป็นบริษัทผลิตสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในปัจจุบัน บริษัท ได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจมาเป็นทำการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (R&D) จากนั้น นำ ผลงานวิจัยและพัฒนาที่คิดค้นได้ไปจ้างบริษัทอื่นเพื่อทำการผลิตตามที่ได้ออกแบบไว้ จากนั้น จึง นำสินค้าที่ผลิตได้มาทำการขายต่อไป

ดังนั้น จึงจัดประเภทบริษัทโซนี่ที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในลักษณะตามที่กล่าวข้างต้น ไว้ในประเภทการขาย เนื่องจากกิจกรรมหลักที่ดำเนินการคือการขายสินค้า สำหรับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ถือเป็นกิจกรรมเสริม (กิจกรรมรอง) เท่านั้น (แต่ไม่ได้หมายความว่าบริษัทโซนี่ ทั้งหมดต้องจัดประเภทไว้ในการขาย เนื่องจากบริษัทโซนี่มีบริษัทลูกมากมาย ซึ่งการจะจัด ประเภทไว้ในหมู่ย่อยใดนั้น ขึ้นอยู่กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสถานประกอบการนั้นเป็นหลัก)

- **บริษัทไอบีเอ็ม** ได้ประกาศว่าจะเปลี่ยนยุทธศาสตร์ทั่วโลก มีการปรับโครงสร้างองค์กร จากบริษัท ขายเครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นบริษัทที่เน้นงานให้บริการ คือ เป็น Service company เช่น การ วางระบบและติดตั้ง Hardware การพัฒนา Software การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การ ให้คำปรึกษาด้านคอมพิวเตอร์ และได้ขายแผนธุรกิจโน้ตบุ๊กกับพีซีทั้งหมดให้กับประเทศจีน ซึ่ง ตอนนี บริษัทไอบีเอ็ม เป็นบริษัทที่ดำเนินงาน IT Outsourcing จากทั่วโลก

ดังนั้น จึงจัดประเภทบริษัทไอบีเอ็มที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในลักษณะตามที่กล่าว ข้างต้นไว้ในหมู่ย่อย 7210 การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับฮาร์ดแวร์ (แต่ไม่ได้หมายความว่าบริษัท ไอบีเอ็มทั้งหมดต้องจัดประเภทไว้ในหมู่ย่อย 7210 เนื่องจากบริษัทไอบีเอ็มมีบริษัทลูกมากมาย เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งการจะจัดประเภทไว้ในหมู่ย่อยใดนั้น ขึ้นอยู่กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ของสถานประกอบการนั้นเป็นหลัก)

- **การบริการจัดหาทรัพยากรบุคคลให้กับสถานประกอบการต่างๆ**

ในปัจจุบัน มีบริษัทให้บริการจัดหาทรัพยากรบุคคลให้กับสถานประกอบการต่างๆ เช่น บุคลากรด้านการเงิน บุคลากรด้านการผลิต เป็นต้น เนื่องสถานประกอบการเหล่านี้ต้องการลด ภาระที่ต้องรับผิดชอบด้านแรงงาน จึงไปใช้บริการบริษัทจัดหาทรัพยากรบุคคลให้ทำการจัดหา พนักงาน/ลูกจ้างให้เข้ามาทำงานในสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการจะจ่ายเป็นค่าจ้าง เหมามาแรงงานให้กับบริษัทจัดหาทรัพยากรบุคคลเท่านั้น ซึ่งบริษัทดังกล่าวจะรับผิดชอบทั้ง เงินเดือน และสวัสดิการต่างๆ ทั้งหมดของพนักงาน/ลูกจ้าง

ตัวอย่างเช่น กรณีโรงงานผลิตเสื้อผ้าที่ไม่ได้ว่าจ้างพนักงานโดยตรง แต่ใช้บริการบริษัทจัดหา ทรัพยากรบุคคลให้ทำการจัดหาพนักงานให้ นั้น ให้พิจารณาว่า พนักงานที่ทำงานในโรงงานผลิต เสื้อผ้าเป็นพนักงานของโรงงานผลิตเสื้อผ้า ถึงแม้ว่าจะรับเงินเดือนจากบริษัทจัดหาทรัพยากร บุคคลก็ตาม สรุปได้ว่า ให้นับบุคคลที่ทำงานในลักษณะการจ้างเหมามาแรงงานผ่านบริษัทจัดหา ทรัพยากรบุคคลไว้ในสถานประกอบการที่บุคคลดังกล่าวเข้าไปทำงาน